

Vordingborg Kommune

FOLKEOPLYSNINGSSTRATEGI

Folkeoplysningsstrategi

Udgivet af Vordingborg Kommune

Vordingborg Kommune

Valdemarsgade 43

4760 Vordingborg

FORORD

Det folkeoplysende foreningsliv lever i bedste velgående overalt i Vordingborg Kommune - i naturen, i byen, i hallen og mange andre steder. Her mødes mennesker om en aktivitet eller voksenundervisning for at holde kroppen og hovedet i gang, og for at være sammen med andre i et varieret fritidsliv. Det giver et stort udbytte til den enkelte deltager, til de lokale fællesskaber og det skaber en fælles identitet og sammenhængskraft for alle os, der bor i Vordingborg Kommune.

Med denne folkeoplysningsstrategi ønsker vi at sætte en retning for udviklingen af det folkeoplysende foreningsliv i perioden 2020 – 2025. Vi har udvalgt fire indsatsområder, der kan udvikle folkeoplysningen i Vordingborg Kommune og smitte positivt af på kommunens vision og øvrige politikker og strategier. Folkeoplysningsstrategien er udviklet i samarbejde mellem Udvalget for Kultur, Idræt og Fritid¹, Folkeoplysningsrådet² og Afdelingen for Kultur og Fritid. Vi vil gerne takke alle frivillige foreningsledere og centrale aktører indenfor området, der undervejs har deltaget i den inddragende proces, og som vedholdende bidrager med arbejdstimer, kompetencer og begejstring for at skabe et stærkt fritidsliv for alle borgere i "storbyens sunde og smukke forhave".

Mikael Smed
Borgmester

Thorbjørn Kolbo
Formand Udvalget for Kultur,
Idræt og Fritid

Helle Ancker Agergaard
Folkeoplysningsrådet

¹ Efter kommunalvalget i 2021 ændrede Udvalget for Kultur, Idræt og Fritid navn til Kultur- og Fritidsudvalget i 2022. Denne strategi er derfor efterfølgende tilpasset ændringerne.

² I forbindelse med valget til Folkeoplysningsrådet i 2022 ændrede Folkeoplysningsrådet navn til Forenings- og fritidsrådet. Denne strategi er derfor efterfølgende tilpasset ændringerne.

INDHOLDSFORTEGNELSE

STRATEGIEN HANDLER OM FOLKEOPLYSNING	5
FOLKEOPLYSNING SKABER VÆRDI I MANGE SAMMENHÆNGE	5
FORENINGS- OG FRITIDSRÅDET OG SAMARBEJDSPARTNERE	6
FORMÅLET MED FOLKEOPLYSNINGEN	7
PRIORITERINGER PÅ FOLKEOPLYSNINGSOMRÅDET	7
MÅLSÆTNINGER FOR FOLKEOPLYSNINGEN	8
FIRE INDSATSER STYRKER FOLKEOPLYSNINGEN I 2020 – 2025	8

STRATEGIEN HANDLER OM FOLKEOPLYSNING

Strategien har fokus på folkeoplysende foreninger (fx idræt, spejder, musik og natur) og den folkeoplysende voksenundervisning, der finder sted i aftenskolerne i Vordingborg Kommune. Herudover er også det selvorganiserede område omfattet (fx løbehold, stavgang, græsningslaug og kortklubber), hvor borgerne selv eller i mindre grupper er aktive i byens eller naturens rum. Folkeoplysningsstrategien sætter retningen for udvalgte, målrettede indsatser i de kommende fire år og fremhæver prioriteringer, der nyder særlig fremme i perioden.

FOLKEOPLYSNING SKABER VÆRDI I MANGE SAMMENHÆNGE

Strategien er en vigtig "brik i det store kommunale puslespil", hvor de mange aktiviteter, undervisning og sociale fællesskaber i folkeoplysningen, hænger sammen med andre elementer:

Folkeoplysningen bidrager ind i alle fem fortællinger i **Vision 2030**:

- Et attraktivt og grønt sted at bo
- Sunde og aktive liv
- Udvikling, vækst og et stærkt erhvervsliv
- Uddannelse og arbejde til alle
- Sammenhæng og fællesskab.

I **Politik for Kultur, Fritid og Idræt** er visionen: "Vordingborg Kommune er kendt for et rigt og unikt kultur-, idræts- og fritidsliv og har en stærk profil som event- og festivalkommune". Her er fire politiske målsætninger, der alle hænger sammen med folkeoplysningen:

- Alle borgere har mulighed for et aktivt og meningsfuldt fritidsliv
- Det er attraktivt at bidrage til et mangfoldigt kultur-, idræts- og fritidsliv
- Der er et synligt, tilgængeligt og mangfoldigt kultur-, idræts- og fritidsliv
- Events er med til at løfte idrætten og kulturen.

I **Politik for frivillighed og borgerinddragelse** hedder det: "Alle borgere, foreninger og virksomheder i Vordingborg Kommune oplever, at dialog og involvering skaber bedre løsninger, og at det er attraktivt og meningsfuldt at påtage sig et aktivt medborgerskab. Alle aktører oplever en stolthed over de tilbud og muligheder, der bliver skabt, og som smitter af på kommunens udviklingsmuligheder og omdømme".

Nærdemokratimodellen "Tættere på fællesskabet" beskriver, hvordan der arbejdes med nærdemokrati og frivillighed i Vordingborg Kommune, som også spiller sammen med folkeoplysningen.

Vi har en plan... beskriver Udvalget for Kultur, Idræt og Fritids ambitioner for 2018-2021. Her er tæt sammenhæng til folkeoplysningen indenfor de fire indsatser:

- Vand og kyst
- Tilbud til flere – læring, trivsel og alle med

- Faciliteter
- Markedsføring og kommunikation.

Folkeoplysningsstrategien tager afsæt i en række udvalgte pointer fra to omfattende rapporter. Den ene er udarbejdet af Videnscenter for Folkeoplysning og er en analyse af aftenskolernes roller og potentialer på aftenskoleområdet i Vordingborg Kommune. Den anden rapport er udarbejdet af Syddansk Universitet og har fokus på Idræt, fritid, kultur og frivilligt arbejde i Vordingborg Kommune.

Strategien har grænseflader til andre kommunale politikker, hvor foreningslivet har mulighed for at skabe værdi. Det kunne fx være partnerskaber på:

- Sundhedsområdet, hvor en idrætsforening tilbyder en aktivitet sammen med sundhedscentret
- Natur- og miljøområdet, hvor en naturforening bidrager til naturpleje lokalt
- Pleje-, omsorgs- og værdighedsområdet, hvor en musikforening optræder på det lokale plejehjem
- Børn og Ungeområdet, hvor en spejdergruppe deltager med et Åben Skole læringsforløb for en lokal skoleklasse

RÅD FOR FRIVILLIGHED OG FOLKEOPLYSNING OG SAMARBEJDSPARTNERE

I Vordingborg Kommune har vi valgt at have et Råd for Frivillighed og Folkeoplysning, der er sammensat af 11 medlemmer:

- 1) 4 medlemmer udpeges af Kommunalbestyrelsen
- 2) 1 medlem vælges af folkeoplysende idrætsforeninger
- 3) 1 medlem vælges af folkeoplysende foreninger, der tilbyder andet end idræt
- 4) 1 medlem vælges af folkeoplysende voksenundervisning (aftenskoler)
- 5) 1 medlem vælges af frivillige socialhumanitære foreninger
- 6) 1 medlem vælges af lokalfora
- 7) 1 medlem vælges af Ungeforum
- 8) 1 medlem udpeges fra selvorganiserede grupper

Rådet varetager rollen som råd i henhold til Folkeoplysningsloven.

Råd for Frivillighed og Folkeoplysning skal:

- Varetage frivillige og foreningers samlede interesser og understøtte en konstruktiv dialog mellem frivillige, foreningerne og den kommunale organisation
- Høres i forbindelse med emner, der har betydning for kommunens frivillige herunder kommunens budget inden for folkeoplysningsområdet
- Inddrages i udarbejdelse og implementering af folkeoplysningspolitik/-strategi og andre relevante politikker/strategier
- Inddrages i udarbejdelse af principper for tildeling af de forskellige midler til frivillige - herunder regler for tilskud til folkeoplysning
- Bevillige midler til udvikling af området

Råd for Frivillighed og Folkeoplysning og Kultur- og Fritidsudvalget skal have en god dialog og et tillidsfuldt samarbejde.

I Vordingborg Kommune lægger vi vægt på et stærkt tværgående samarbejde, hvor helhedstænkning og god udnyttelse af ressourcer og størst mulig værdiskabelse for borgerne er i centrum. På folkeoplysningsområdet er det derfor vigtigt, at paraplyorganisationer og organiserede talerør for områdets aktører etablerer et tæt og forpligtende samarbejde. Dette gælder f.eks. Vordingborg Idrætsråd, Børne- og Ungdomsorganisationernes Samråd, aftenskolerne og andre aktører.

FORMÅLET MED FOLKEOPLYSNINGEN

I Vordingborg Kommune er formålet med folkeoplysningen at:

- Holde sig i form, være i trivsel, sund og i gang, samt at opnå fysisk og psykisk velvære
- Fordybe sig i faglige udfordringer, opnå nye færdigheder og give sig hen til glæden ved aktiviteten
- Deltage i socialt samvær, få netværk, møde nye mennesker, stifte venskaber, opleve glæde og finde en plads i stærke fællesskaber
- Sikre demokratisk forståelse, dannelse, medborgerskab, give mulighed for at tage ansvar og få medbestemmelse – kort sagt at opbygge tillid og sammenhængskraft i samfundet

Alt dette finder sted i foreninger, aftenskoler og gennem selvorganiserede aktiviteter – og perspektivet er at skabe et udbytte for den enkelte deltager, for grupper af mennesker i fællesskab og for samfundet i et større billede.

PRIORITERINGER PÅ FOLKEOPLYSNINGSOMRÅDET

- Foreningerne driver udviklingen efter borgernes interesser - og understøttes af kommunen i det omfang, ressourcer og midler kan prioriteres
- Fremme af åbne og imødekommende foreningsfællesskaber, der deler ressourcer og skaber mere værdi for flere
- Alle borgere har lige adgang uanset geografisk placering inden for kommunen, aldersgrupper, fysisk tilgængelighed og personlig baggrund mv.
- Børn og unge har fortrinsret ved tildeling af økonomiske tilskud og adgang til lokaler mv.

Værktøjer til udmøntning af folkeoplysningen er fx: regelsæt, tilskudsregler (til medlemmer, lokaler og voksenundervisning mv.) og anvisning af lokaler mv. En række puljer på området kan ansøges om midler til bl.a.: aktiviteter, udviklingsprojekter, materialer, uddannelse, åben skole samarbejder og fysiske forbedringer (inde/ude).

MÅLSÆTNINGER FOR FOLKEOPLYSNINGEN

Ved udgangen af 2025 skal følgende mål være opnået ved sammenligning med 2020:

- Flere borgere er aktive deltagere i folkeoplysende undervisning og aktiviteter
- Flere unge i alderen 13-18 år er aktive deltagere i foreningslivet
- Flere foreninger og aftenskoler giver udtryk for, at de oplever en forbedring i borgernes adgang til attraktive og velegnede faciliteter
- Flere foreninger og aftenskoler giver udtryk for, at der har fundet en positiv udvikling sted i foreningen indenfor deres kerneaktivitet, deltagerkreds eller frivilligskare
- Flere foreninger giver udtryk for, at de har bidraget til at skabe fællesskaber og sammenhængskraft i deres lokalområde

FIRE INDSATSER STYRKER FOLKEOPLYSNINGEN I 2020 – 2025

1 – Flere unge engagerer sig i foreningslivet

Kurven skal knækkes, så flere unge i alderen 13-18 år engagerer sig i det folkeoplysende foreningsliv. Det gælder både som deltagere i foreningernes eksisterende kerneaktiviteter eller særlige tilbud om nicheaktiviteter, med tilbud om inddragelse i foreningernes organisatoriske arbejde eller projekter, samt mulighed for, at de unge selv opbygger nye aktivitetsfællesskaber på kanten af foreningslivet.

Vi ønsker især at:

- Gennemføre initiativer, hvor unge får lyst til at tage ansvar og deltage i arbejdet med at drive og udvikle foreningerne
- Udvikle mødesteder og aktiviteter sammen med foreninger, hvor unge har lyst til at mødes om aktiviteter og bygge relationer
- Give børn og unge i udsatte positioner mulighed for at deltage i foreningslivet gennem fx tilskud til kontingent/deltagerafgift/grej eller igangsætte opsøgende indsatser

2 – Lokale kraftcentre skaber stærkere foreningsliv

Foreningslivet og aftenskolerne konsoliderer kræfterne lokalt rundt om i hele kommunen, så ressourcer og styrker udnyttes bedre til glæde for medlemmer, borgere og frivillige mv. Fysiske rammer og faciliteter skal udnyttes bedre og benyttes af flere med en forventning om, at højere kvalitet kan opleves, arbejdsbyrden fordeles, flere kan deltage og det økonomiske råderum udnyttes bedre.

Vi ønsker især at:

- Opfordre foreninger til at samarbejde om fysiske rammer, fælles blikfang og nye måder at organisere sig på for at udnytte ressourcer i lokalområdet bedre

- Udvikle faciliteter der understøtter særlige kerneaktiviteter og kan tilføre et lokalområde en unik og særlig profil (satsning på aktivitet/målgruppe mv.) og sikre at flere områder i Vordingborg Kommune aktiveres
- Arbejde for en bedre kapacitetsudnyttelse af de kommunale anlæg og private lokaler gennem fx nye modeller for booking/afmelding, mulighed for flere samtidige målgrupper/aktiviteter og forbedring af fysiske rammer for fællesskab og socialt samvær

3 – Stærke og åbne foreninger udvikler foreningslivet

De frivillige foreningsledere og skoleledere/undervisere i folkeoplysningen skal føle sig godt rustet og motiverede til at drive og udvikle attraktive fællesskaber i et kompliceret samfund med høje forventninger. Alle borgere i Vordingborg Kommune skal kunne opnå viden om det mangfoldige udbud af aktiviteter og undervisning, der finder sted i hele kommunens geografiske udstrækning. Har borgerne lyst til at være med, skal de opleve en imødekommenhed og et åbent værtskab i hele foreningslivet, der motiverer dem til at engagere sig.

Vi ønsker især at:

- Understøtte kompetenceudviklingen i foreningslivet gennem kurser og oplæg mv. samt rådgivning og støtte fra Center for Kultur, Fritid og Udvikling
- Forenkle foreningernes administrative opgaver og samarbejde med kommunale enheder
- Synliggøre de mange aktivitetstilbud i foreninger og aftenskoler overfor kommunens borgere
- Sætte fokus på den gode velkomst i foreningslivet, så flere borgere føler sig inkluderet i foreningernes mange fællesskaber

4 – Et synligt Råd for Frivillighed og Folkeoplysning skaber stærke alliancer

Råd for Frivillighed og Folkeoplysning i Vordingborg Kommune opbygger en stærk platform gennem tillid og resultater og skaber en central rolle som et relevant og handlekraftigt bindeled mellem det frivillige foreningslandskab og den kommunale organisation. På den måde opnår rådet større indflydelse og mulighed for at udvikle og fremtidssikre folkeoplysningsområdet.

Vi ønsker især at:

- Styrke kendskabet til Råd for Frivillighed og Folkeoplysning som en samarbejdspartner, der kan skabe resultater og finde løsninger for borgere, foreninger og samarbejdspartnere, når det handler om folkeoplysning og foreningsliv i Vordingborg Kommune.
- Råd for Frivillighed og Folkeoplysning etablerer et stærkt samarbejde med Kultur- og Fritidsudvalget, med Center for Kultur, Fritid og Udvikling og en række andre aktører med relevans for det folkeoplysende og frivillige foreningsområde

Vordingborg Kommune
Postboks 200
Valdemarsgade 43
4760 Vordingborg
Tlf. 55 36 36 36